EENIGE GEGEVENS OVER DE DIEREN- EN PLANTEN- WERELD IN WEST-INDIE

DOOR

JHR. L. C. VAN PANHUYS

1. DR. TH. W. VAN LIDTH DE JEUDE. *On a collection of reptiles and fishes from the West-Indies*. Notes Leyden Museum. Vol. IX, p. 129-139. Pl. 2. Note VIII, Januari 1887. — 2. GLOVER M. ALLEN, *Mammals of the West-Indies*. Bulletin of the Museum of Comparative Zoölogy at Harvard College Vol. LLV, No. 6, Cambridge, Mass. U.S.A., July 1911, p. 175-263. — 3. THOMAS BARBOUR. *Some faunistic changes in the lesser Antilles*. Proceedings of the New England Zoölogical Club. Vo. XI, January 10, 1930, p. 73-85. — 4. Dezelfde. *The Anoles*. I. *The forms known to occur on the neotropical Islands*. Bulletin als sub. No. 2, Vo. LXX, No. 3, April 1930, p. 105-144. — 5. Dezelfde. *Third List of Antillean Reptiles and Amphibians*. Bulletin als voren, Vol. LXXXII, No. 2, November 1937, p. 79-166. — 6. W. DOCTERS VAN LEEUWEN. *The Vegetation of Sebesi, situated in the Sunda-strait, near the Islands of the Krakatau-group, in the year 1921*. Extrait des Annales du Jardin Botanique de Buitenzorg. Vol. XXXII, 2me partie.

De heer dr. G. C. A. Junge, conservator voor de vogels aan het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, schreef mij, desgevraagd, in Juli 1943, dat er heel weinig verschenen is over de dierenwereld van het eiland Saba, en eveneens over het ontstaan van de fauna en van de plantenwereld aldaar. Wel zijn er enkele publicaties over de West-Indische eilanden in het algemeen. Over de vogels bestaat het boek van J. Bond, *Birds of the West Indies*, Philadelphia 1936. Hij en zijn ambtgenoot dr. L. D. Brongersma zonden mij de hierboven onder 1-5 genoemde artikelen ter inzage.

Op onverwachte wijze werd nog aan mijn verlangen voldaan door het Juli-nummer 1943 van dit tijdschrift met het fraaie geïllustreerde artikel van dr. P. Wagenaar Hummelinck: „Zoögeografische opmerkingen over de Nederlandsche Benedenwindsche eilanden.” Daarin wordt bovendien voor literatuur en nadere gegevens verwezen naar: *Studies on the Fauna of Curaçao, Aruba, Bonaire and the Venezuelan Islands*, 2 dln., Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, 1940 van denzelfden schrijver. Verder brachten aankondigingen in dit tijdschrift mij op het spoor van een boek

van prof. Danforth over de vogels van Saba en van den Gids van Saba van S.J. Kruithoff. Op het gebied van plantkunde gewerd mij mede tot mijn groot genoegen, het werk van dr. J. Boldingh: *The Flora of the Dutch West Indian Islands*, Leiden, 2 dln., 1909, met tal van literatuur-opgaven, en eindelijk kon ik boeken leenen van A. Russel Wallace, over zoögraphie, en van Grisebach, over het ontstaan en de verspreiding van planten op de Antillen.

Misschien kan mijn bovenvermelde ervaring van nut zijn voor anderen, die in een soortelijk geval komen te verkeereren. Ik laat een korte bespreking van de aangehaalde artikelen en van een zesde brochure volgen.

De verzameling, vermeld in brochure no. 1, werd tijdens de Nederlandsche expeditie naar West-Indie van 1887 bijeengebracht door den zoöloog van de expeditie, den heer J. R. H. Neervoort van de Poll, die ze later schonk aan het Museum te Leiden. Dr. Wagenaar Hummelinck geeft in zijn zooeven aangehaald boek een rijke opsomming van wetenschappelijke onderzoekingen door Nederlanders, ook op geologisch gebied, op de Nederlandsche West-Indische eilanden en in naburig gebied gedaan.

2. De heer Allen schenkt ons in 18 bladzijden een interessant overzicht van de zoögeographische betrekkingen tusschen de zoogdieren van West-Indië; hij maakt vele opmerkingen over bepaalde zoogdieren afzonderlijk.

3. De heer Barbour behandelt de reptilen en zet uiteen hoe de op den bodem nestelende vogels en de aard-reptilen geleden hebben door den invoer van den *mongoose* (de in Britsch-Indië tegen de giftige slangen aangewende fret) op de meeste Kleine Antillen. Die invoer was gericht tegen gifslangen en ook tegen ratten, welke laatsten echter op de boomen de wijk namen. Op Sint Eustatius en Saba komt de *mongoose* niet voor.

Over het eiland Redonda staat vermeld, dat het een kleine bevolking had vóór de groote orkaan van 12 September 1928 plaats greep. Het eiland werd toen vreeselijk geteisterd door wind en golven en is nu verlaten. Slechts een kleine struikgewas-vegetatie is zichtbaar, wanneer men er dicht langs zeilt, maar zonder twijfel is de *Ameiva-hagedis* (*Ameiva atrata* Garman) er bewaard gebleven.

4. Het artikel behandelt uitsluitend de Anoles-hagedis, „this pestiferous genus”, zegt de schrijver. Zie over Anoles het aangehaalde artikel van dr. Wagenaar Hummelinck en de *Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indie*.

5. Een tweede lijst van reptilen en amphiënen op de Antillen had de heer Barbour in 1935 openbaar gemaakt. Sedert dien tijd was nog veel gevonden. Hij acht het onwaarschijnlijk, dat allerlei diersoorten in opgerolde bladeren van palmboomen door orkanen van het eene eiland naar het andere in de Antillen zouden zijn verspreid.

6. De zesde brochure hebben wij destijds ten geschenke ontvangen van den schrijver, oud-directeur van 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. Hij studeerde aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam, waar hij in 1943 tot hoogleeraar werd benoemd. Hij wijst in zijn artikel op het belang van de studie, na een geheele of gedeeltelijke verwoesting van het herstel van de flora op een eiland, dan wel in een bepaalde (afgesloten) streek.

Het blijkt niet, dat de heer Barbour zich van den toestand van de fauna op het door ons zooeven genoemde eiland Redonda na de orkaan van 1928 en daarna weder bij geregelde tusschenpoozen op de hoogte heeft gesteld; evenmin of een dergelijk onderzoek betreffende den plantengroei heeft plaatsgevonden. Mocht men dit inderdaad hebben verzuimd, dan heeft men de kans gemist van belangrijke wetenschappelijke waarnemingen op het gebied van herstel en ontwikkeling van diersoorten. Wij verwijzen naar hetgeen wij over dit onderwerp en o.a. over de verspreiding van slakken en spinnen over zee hebben geschreven in dit tijdschrift IV (1922), blz. 373-386.

Docters van Leeuwen meent op het (nabij Krakatau gelegen) eiland Sebesi een verder bewijs te hebben gevonden, van de theorie, dat de kokosnoot (*Cocos nucifera* L.) ook door zeestroomingen kan worden verspreid. Ik kan ter zake twee artikelen van dr. G. Friederici aanhalen, namelijk in de *Göttingischen gelehrten Anzeigen* 1932, no. 819, een bespreking van „Origin of the Indian Civilisations in South America” door Erland Nordenskiöld, Göteborg, 1931, blz. 350-355, en *Mitteilungsblatt der Gesellschaft für Völkerkunde* no. 8 (1938), „Die Heimat der Kokospalme”, overdruk van 16 bladzijden, met 57 literatuur-opgaven. Over de verspreiding door de Indianen van de tabaksplant, van de kalebas boom en van de banaan wil ik hier gaarne nog aanhalen: *Deductions suggested by the geographical distribution of some post-columbian Words used by the Indians of South America* Göteborg, 1922, en van de overbrenging van bananen, mandioka, mais en rijst bij de Bakaïri aan de Boven-Xingu, die met die planten nog niet bekend waren: *Unter den Naturvölkern Zentral-Brasiliens*, Berlin, 1894, door prof. dr. W. von den Steinen, blz. 395.

DR. P. A. KASTEEL
Gouverneur van Curaçao